

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാഭേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുഭവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ഷഷ്ടസ്കന്ധേ ദ്വിതീയോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാഭേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ ഷഷ്ടസ്കന്ധേ ദ്വിതീയോദ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവം തേ ഭഗവദ്ഭൂതാ യമദ്ഭൂതാഭിഭാഷിതം ।
ഉപധാർത്ഥാമ താൻ രാജൻ പ്രത്യാഹുർനയകോവിദാഃ ॥ 1 ॥

വിഷ്ണുഭൂതാ ഉഘചുഃ
അഹോ കഷ്ടം ധർമദ്യശാമധർമഃ സ്വശതേ സഭാം ।
യത്രാദണ്ഡ്യഷ്ടപാപേഷു ദണ്ഡോ യൈർധ്രിയതേ വൃഥാ ॥ 2 ॥

പ്രജാനാം പിതരോ യേ ച ശാസ്താരഃ സാധവഃ സമാഃ ।
യദി സ്വാത്തേഷു വൈഷമ്യം കം യാന്തി ശരണം പ്രജാഃ ॥ 3 ॥

യദ്യദാചരതി ശ്രേയാനിതരസ്തത്ത്വദീപതേ ।
സ യത്പ്രമാണം കൂരുതേ ലോകസ്തദനുവർത്തതേ ॥ 4 ॥

യസ്യാങ്കേ ശിര ആധായ ലോകഃ സ്വപിതി നിർവൃതഃ ।
സ്വയം ധർമമധർമം വാ ന ഹി വേദ യഥാ പശുഃ ॥ 5 ॥

സ കഥം ന്യർപിതാത്മാനം കൃതമൈത്രമച്ഛേതനം ।
വിശ്രംഭണീയോ ഭൂതാനാം സഘൃണോ ദ്രാഗ്ധുമർഹതി ॥ 6 ॥

അയം ഹി കൃതനിർവേശോ ജ്ഞമകോട്യംഹസാമപി ।
യദ് വ്യാജഹാര വിവശോ നാമ സ്വസ്ത്യയനം ഹരേഃ ॥ 7 ॥

ഏതേനൈവ ഹൃഘോന്യോസ്യ കൃതം സ്യാദഘനിഷ്ഠ്യതം |
യദാ നാരായണായേതി ജഗാദ ചതുരക്ഷരം || 8 ||

സ്തേനഃ സുരാപോ മിത്രധുഗ് ബ്രഹ്മഹാ ഗുരുതൽപഗഃ |
സ്ത്രീരാജപിതൃഗോഹന്താ യേ ച പാതകിന്യോപരേ || 9 ||

സർവേഷാമപ്യഘവതാമിദമേവ സുനിഷ്ഠ്യതം |
നാമവ്യാഹരണം വിഷ്ണോർയതസ്തദ്വിഷയാ മതിഃ || 10 ||

ന നിഷ്ഠ്യതൈരുദിതൈർബ്രഹ്മവാദിഭി -
സ്തമാ വിശുദ്ധ്യത്യഘവാൻ വ്രതാദിഭിഃ |
യഥാ ഹരേർനാമപദൈരുദാഹൃതൈ -
സ്തദുത്തമശ്ലോകഗുണോപലംഭകം || 11 ||

നൈകാന്തികം തദ്ധി കൃത്യേപി നിഷ്ഠ്യതേ
മനഃ പുനർധാവതി ചേദസത്പഥേ |
തത്കർമ്മനിർഹാരമഭീപ്താം ഹരേ -
ർഗുണാനുവാദഃ ഖലു സത്യഭാവനഃ || 12 ||

അഥൈനം മാപനയത കൃതാശേഷഘനിഷ്ഠ്യതം |
യദസൗ ഭഗവന്നാമ മ്രിയമാണഃ സമഗ്രഹീത് || 13 ||

സാങ്കേത്യം പാരിഹാസ്യം വാ സ്തോഭം ഹേലനമേവ വാ |
വൈകുണ്ഠനാമഗ്രഹണമശേഷഘഹരം വിദുഃ || 14 ||

പതിതഃ സ്ഖലിതോ ഭഗഃ സന്ദഷ്ടസ്തപ്ത ആഹതഃ |
ഹരിരിത്യവശേനാഹ പുമാൻ നാർഹതി യാതനാം || 15 ||

ഗുരുണാം ച ലഘുനാം ച ഗുരുണി ച ലഘുനി ച |
പ്രായശ്ചിത്താനി പാപാനാം ഇതാത്യാകൃതാനി മഹർഷിഭിഃ || 16 ||

തൈസ്താനയഘാനി പുയന്തേ തപോദാനജപാദിഭിഃ |
നാധർമജം തദ്ധ്യദയം തദപീശാംഘ്രിസേവയാ || 17 ||

അജ്ഞാനാദമവാ ഇജ്ഞാനാദുത്തമശ്ലോകനാമ യത് |
സങ്കീർത്തിതമഘം പുംസോ ദഹേദേധോ യമാനലഃ || 18 ||

യമാഗദം വീര്യതമമുപയുക്തം യദ്യുച്ഛയാ |
അജ്ഞാനതോപ്യാത്മഗുണം കുർയാൻമന്ത്രോപ്യുദാഹൃതഃ || 19 ||

ശ്രീശുക ഉവാച
ത ഏവം സുവിനിർണീയ ധർമം ഭാഗവതം നൃപ |
തം യാമ്യപാശാന്നിർമുച്യ വിപ്രം മൃത്യോരമുമുചൻ || 20 ||

ഇതി പ്രത്യുദിതാ യാമ്യ ദൂതാ യാത്വാ യമാന്തികേ |
യമരാജേണ യമാ സർവമാചചക്ഷുരരിന്ദ || 21 ||

ദ്വിജഃ പാശാദിനിർമുക്തോ ഗതഭിഃ പ്രകൃതിം ഗതഃ |
വവന്ദേ ശിരസാ വിഷ്ണോഃ കിങ്കരാൻ ദർശനോത്സവഃ || 22 ||

തം വിവക്ഷുമഭിപ്രേത്യ മഹാപുരുഷകിങ്കരാഃ |
സഹസാ പശ്യതസ്തസ്യ തത്രാന്തർദധിര്യേനഘ || 23 ||

അജാമിലോപ്യമാകർണ്യ ദൂതാനാം യമകൃഷ്ണയോഃ |
ധർമം ഭാഗവതം ശുദ്ധം ത്രൈവിദ്യം ച ഗുണാശ്രയം || 24 ||

ഭക്തിമാൻ ഭഗവത്യാശു മാഹാത്മ്യശ്രവണാദ്ധരേഃ |
അനുതാപോ മഹാനാസീത്മരതോശുഭമാത്മനഃ || 25 ||

അഹോ മേ പരമം കഷ്ടമഭൂദവിജിതാത്മനഃ |
യേന വിപ്ലാവിതം ബ്രഹ്മ വൃഷൽയാം ജായതാത്മനാ || 26 ||

ധിങ് മാം വിഗർഹിതം സദ്ഭിർഭുഷ്യതം കുലകളുജലം |
ഹിത്വാ ബാലാം സതീം യോഹം സുരാപാമസതീമഗാം || 27 ||

വൃദ്ധാവനാമൗ പിതരൗ നാൻയബന്ധു തപസ്വിനൗ |
അഹോ മയാധുനാ ത്യക്താവകൃതജ്ഞേന നീചവത് || 28 ||

സോഹം വ്യക്തം പതിഷ്യാമി നരകേ ഭൃശദാരുണേ |
ധർമഘ്നാഃ കാമിനോ യത്ര വിന്ദന്തി യമയാതനാഃ || 29 ||

കിമിദം സ്വപ്ന ആഹോസ്വിത്സാക്ഷാഭ്യുഷ്മിഹാദ്ഭുതം |
ക്വ യാതാ അഭ്യ തേ യേ മാം വ്യകർഷൻ പാശപാണയഃ || 30 ||

അഥ തേ ക്വ ഗതാഃ സിദ്ധാശ്ചത്വാരശ്ചാരുദർശനാഃ |
വ്യമോചയൻ നീയമാനം ബദ്ധ്വാ പാശൈരധോ ഭുവഃ || 31 ||

അഥാപി മേ ദുർഭഗസ്യ വിബുധോത്തമദർശനേ |
ഭവിതവ്യം മംഗലേന യേനാത്മാ മേ പ്രസീദതി || 32 ||

അൻയഥാ മ്രിയമാണസ്യ നാശുചേർവൃഷലീപതേഃ |
വൈകുണ്ഠനാമ ഗ്രഹണം ജിഹ്വാ വക്തുമിഹാർഹതി || 33 ||

ക്വ ചാഹം കിതവഃ പാപോ ബ്രഹ്മഘ്നോ നിരപത്രപഃ |
ക്വ ച നാരായണേത്യേതദ്ഭഗവന്നാമ മംഗലം || 34 ||

സോഹം തഥാ യതിഷ്യാമി യതചിത്തേന്ദ്രിയാനിലഃ |
യഥാ ന ഭൂയ ആത്മാനമന്ധേ തമസി മജ്ജയേ || 35 ||

വിമുച്യ തമിമം ബന്ധമവിദ്യാകാമകർമജം |
സർവഭൂതസുഹൃച്ഛാന്തോ മൈത്രഃ കരുണ ആത്മവാൻ || 36 ||

മോചയേ ഗ്രസ്തമാത്മാനം യോഷിൻമയ്യാത്മമായയാ |
വിക്രീഡിതോ യയൈവാഹം ക്രീഡാമൃഗ ഇവാധമഃ || 37 ||

മമാഹമിതി ദേഹാദൗ ഹിത്വാ മിഥ്യാർഥധീർമതിം |
ധാസ്യേ മനോ ഭഗവതി ശുദ്ധം തത്കീർത്തനാദിഭിഃ || 38 ||

ശ്രീശുക ഉവാച
ഇതി ജാതസുനിർവേദഃ ക്ഷണസംഗേന സാധുഷു |
ഗംഗാദ്വാരമുപേയായ മുകുതസർവാനുബന്ധനഃ || 39 ||

സ തസ്മിൻ ദേവസദന ആസീനോ യോഗമാശ്രിതഃ |
പ്രത്യാഹൃതേന്ദ്രിയഗ്രാമോ യുയോജ മന ആത്മനി || 40 ||

തതോ ഗുണേഭ്യ ആത്മാനം വിയുജ്യാത്മസമാധിനാ |
യുയുജേ ഭഗവദ്ധാമ്നി ബ്രഹ്മൺയനുഭവാത്മനി || 41 ||

യർഹ്യുപാരതധീസ്തസ്മിന്നദ്രാക്ഷീത്പുരുഷാൻ പുരഃ |
ഉപലഭ്യോപലബ്ധാൻ പ്രാഗ്വവന്ദേ ശിരസാ ദ്വിജഃ || 42 ||

ഹിത്വാ കലേവരം തീർഥേ ഗംഗായാം ദർശനാദനു |
സദ്യഃ സ്വരൂപം ജഗൃഹേ ഭഗവത്പാർശ്വവർതിനാം || 43 ||

സാകം വിഹായസാ വിപ്രോ മഹാപുരുഷകിങ്കരൈഃ |
ഹൈമം വിമാനമാരുഹ്യ യയൗ യത്ര ശ്രിയഃ പതിഃ || 44 ||

ഏവം സ വിപ്ലാവിതസർവധർമ്മാ
ദാസ്യാഃ പതിഃ പതിതോ ഗർഹ്യകർമ്മണാ |
നിപാത്യമാനോ നിരയേ ഹതവ്രതഃ
സദ്യോ വിമുക്തോ ഭഗവന്നാമ ഗൃഹ്ണൻ || 45 ||

നാതഃ പരം കർമ്മനിബന്ധകൃന്തനം
മുമുക്ഷതാം തീർഥപദാനുകീർത്തനാത് |
ന യത്പുനഃ കർമ്മസു സജ്ജതേ മനോ
രജസ്തമോഭ്യാം കലിലം തത്ത്വോന്യമാ || 46 ||

യ ഏവം പരമം ഗുഹ്യമിതിഹാസമഘാപഹം |
ശൃണുയാച്ഛുദ്ധയാ യുക്തോ യശ്ച ഭക്ത്യാനുകീർതയേത് || 47 ||

ന വൈ സ നരകം യാതി നേക്ഷിതോ യമകിങ്കരൈഃ |
യദ്യപ്യമംഗലോ മർത്യോ വിഷ്ണുലോകേ മഹീയതേ || 48 ||

മ്രിയമാണോ ഹരേർനാമ ഗുണൻ പുത്രോപചാരിതം |
അജാമിലോപ്യഗാദ്ധാമ കിം പുനഃ ശുദ്ധയാ ഗുണൻ || 49 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം
ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ അജാമിലോപാഖ്യാനേ ദ്വിതീയോദ്യായഃ ||